

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- Οι απαιτήσεις συνιστούν το δικαίωμα του πιστωτή ή του δανειστή να αξιώσει από το χρεώστη ή τον οφειλέτη να αποδώσει το χρέος ή την οφειλή του σε αυτόν
 - Προέρχονται από συναλλαγές με πίστωση
- Από λογιστική άποψη, οι απαιτήσεις διακρίνονται σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες

Λογαριασμοί απαιτήσεων (συνηθέστεροι)

- Χρεώστες
- Πελάτες
- Γραμμάτια εισπρακτέα
- Προκαταβολές σε τρίτους
- Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού (Έξοδα επομένων χρήσεων & έσοδα χρήσεως εισπρακτέα)

Δημιουργία απαιτήσεων

- Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών με πίστωση
- Χρηματικές προκαταβολές σε τρίτους
- Χορηγήσεις βραχυπροθέσμων ή μακροπροθέσμων δανείων
- Παροχή χρηματικών διευκολύνσεων
- Άλλες πηγές (π.χ. προκαταβλημένος φόρος εισοδήματος, παρακρατημένος φόρος εισοδήματος, μερίσματα εισπρακτέα, τόκοι εισπρακτέοι κλπ)

Λογιστικές απαιτήσεις vs Νομικές απαιτήσεις

- Οι νομικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται σε λογαριασμούς απαιτήσεων
- Οι λογιστικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται σε μεταβατικούς λογαριασμούς του ενεργητικού. Σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή που θα αποκτήσουν και νομική υπόσταση θα μεταφερθούν σε λογαριασμό απαιτήσεων.

Παράδειγμα 1

Η ΑΒΓ δάνεισε την 1/9/20Χ0 στην ΧΨΖ ποσό ύψους € 10.000 με επιτόκιο 12%.

Την ίδια ημερομηνία αγόρασε ένα ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου ετήσιας διάρκειας, ονομαστικής αξίας € 10.000, σταθερού επιτοκίου 12%, ημερομηνίας έκδοσης 1/9/20Χ0 και τιμής έκδοσης € 10.000. Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης, οι τόκοι του ομολόγου καταβάλλονται με την λήξη του, δηλ. στις 31/8/20Χ1.

Προσδιορίστε το εισόδημα από τόκους που θα αναγνωρίσει στις 31/12/20X0 η ΑΒΓ και διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές.

Λογιστική δημιουργίας απαιτήσεων

- Ο χρόνος αναγνώρισης (και καταχώρισης στα λογιστικά βιβλία) των απαιτήσεων συμπίπτει με το χρόνο χορήγησης της πίστωσης
- Λογιστική απεικόνιση:
 - Ποιο είναι το ύψος της απαίτησης
 - Πόσοι είναι οι τόκοι κι από αυτούς πόσοι είναι δεδουλευμένοι και πόσοι όχι

Αξιοποίηση απαιτήσεων

- Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις απαιτήσεις για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους με τους εξής τρόπους:
 - Προεξόφληση στις τράπεζες που είναι μια εύκολη μορφή δανεισμού
 - Εκχώρηση στις τράπεζες σε εγγύηση δανείων για εξασφάλιση της τράπεζας στη χορήγηση
 - Πώληση των απαιτήσεων σε τρίτους (factoring)
 - Μεταβίβαση απαιτήσεων για κάλυψη οφειλής

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΕΛΑΤΩΝ

Στο λογαριασμό Πελάτες παρακολουθούνται οι απαιτήσεις από πωλήσεις με πίστωση με ανοιχτό λογαριασμό. Οι τόκοι που καταλογίζονται σε βάρος των πελατών δεν προσαυξάνουν τα έσοδα από πωλήσεις αλλά τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα.

Παράδειγμα 2

Να καταχωρηθούν με ημερολογιακές εγγραφές τα παρακάτω γεγονότα:

1. Γίνεται πώληση ποσότητας του εμπορεύματος Α με πίστωση αξίας 500 Ευρώ στον πελάτη Χ.
2. Η επιχείρηση καταλογίζει τόκους 30 Ευρώ σε βάρος του πελάτη Χ

Αποτίμηση επισφαλών απαιτήσεων

Στην απογραφή τέλους χρήσεως, οι επιχειρήσεις προσπαθούν να εκτιμήσουν την προσδοκώμενη ζημία από επισφαλείς πελάτες και να την καταλογίσουν σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσεως με την μορφή πρόβλεψης.

Υποδειγματική Εγγραφή:

Έξοδο προβλέψεων	XXX
(σε) Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	XXX

Ο λογαριασμός «Προβλέψεις για Επισφαλείς Απαιτήσεις» εμφανίζεται στο ενεργητικό, αφαιρετικά από το άθροισμα των λογαριασμών «Πελάτες», «Επισφαλείς Πελάτες» και «Επίδικοι Πελάτες»

Όταν η πρόβλεψη πραγματοποιηθεί:

- Είτε χρεώνεται ο λογαριασμός της πρόβλεψης και πιστώνεται ο λογαριασμός της απαίτησης,

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	XXX
(σε) Πελάτες	XXX

- Είτε αναγνωρίζεται ζημία από τη διαγραφή της απαίτησης

Ζημία απομείωσης	XXX
(σε) Απομειωμένοι Πελάτες	XXX

- και συγχρόνως η πρόβλεψη αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσεως σαν έσοδο

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	XXX
(σε) Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	XXX

Εναλλακτικά:

Ζημία απομείωσης	XXX
(σε) Απομειωμένοι πελάτες	XXX
Όταν η πρόβλεψη πραγματοποιηθεί:	
Απομειωμένοι πελάτες	XXX
Πελάτες	XXX

Η εκτίμηση της πιθανής ζημίας από επισφαλείς απαιτήσεις γίνεται με μια από τις παρακάτω μεθόδους:

- Εξατομικευμένη αξιολόγηση
- Ομαδική Αξιολόγηση
 - Ποσοστό των Πωλήσεων
 - Ποσοστό των Απαιτήσεων
 - Ηλικία των Απαιτήσεων

Παράδειγμα 3 (Εξατομικευμένη Αξιολόγηση)

Στις 31/12/20X5, οι συνολικές απαιτήσεις της ΑΒΓ έναντι πελατών ανέρχονται σε 2.000 €. Στην απογραφή τέλους χρήσεως, ο Πελάτης Κ που οφείλει 200 Ευρώ κρίνεται ως επισφαλής με πιθανό ποσοστό απώλειας 70%.

Στην επόμενη χρήση, ενδέχεται να συμβεί ένα από τα παρακάτω σενάρια:

1ο Σενάριο: Στην επόμενη χρήση, η πρόβλεψη επαληθεύεται στο σύνολό της. Από τον πελάτη Κ, εισπράττονται 60 Ευρώ και το υπόλοιπο ποσό χάνεται.

2ο Σενάριο: Το ποσό της πραγματικής ζημίας είναι μεγαλύτερο από το ποσό της πρόβλεψης. Στην επόμενη χρήση, εισπράττονται από τον πελάτη Κ 10 Ευρώ και το υπόλοιπο ποσό χάνεται.

3ο Σενάριο: Το ποσό της πραγματικής ζημίας είναι μικρότερο από το ποσό της πρόβλεψης. Στη, επόμενη χρήση, εισπράττονται από τον πελάτη Κ 190 Ευρώ και το υπόλοιπο ποσό χάνεται.

Διενεργείστε τις ημερολογιακές εγγραφές που προκύπτουν από τα παραπάνω γεγονότα.

Οι προβλέψεις για απώλειες από επισφαλείς πελάτες σαν % των απαιτήσεων

- Προσδιορίζουμε το % υπολογισμού της πρόβλεψης για απώλειες από επισφαλείς πελάτες
- Υπολογίζουμε το επιθυμητό υπόλοιπο του λογαριασμού «προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες» (ή απαιτήσεις), δηλ. το υπόλοιπο που θα πρέπει να έχει ο λογαριασμός αυτός μετά τον απογραφή τέλους χρήσεως
- Ελέγχουμε το υπόλοιπο που έχει ο λογαριασμός «προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες» (ή απαιτήσεις) πριν από την απογραφή τέλους χρήσεως
- Προσαρμόζουμε το υπόλοιπο προ απογραφής στο επιθυμητό υπόλοιπο αναγνωρίζοντας ένα έξοδο ή ένα έσοδο, ανάλογα με την περίπτωση.

Παράδειγμα 4

Έστω τα παρακάτω δεδομένα για μια επιχείρηση:

Έτος	% Σχηματισμού Προβλέψεων	Απαιτήσεις στο τέλος της χρήσεως
20X2	3,40%	2.256
20X3	3,54%	2.677

Διενεργείστε τις ημερολογιακές εγγραφές που προκύπτουν από τα παραπάνω γεγονότα για τις χρήσεις 20X2 – 20X3 υποθέτοντας ότι:

(α) οι συσσωρευμένες προβλέψεις προ απογραφής στη χρήση 20X2 ήταν:

(αα) 50 Ευρώ και

(αβ) 100 Ευρώ &

(β) οι πραγματικές απώλειες από επισφαλείς πελάτες της χρήσεως 20X3 ανήλθαν σε € 86

Οι προβλέψεις σαν % των πωλήσεων με πίστωση της χρήσεως

Σ' αυτή την περίπτωση, οι προβλέψεις κάθε χρήσεως προστίθενται στο προ απογραφής υπόλοιπο του λογαριασμού «Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες» (απαιτήσεις)

Παράδειγμα 6

Έστω τα παρακάτω δεδομένα για μια επιχείρηση:

Έτος	% Υπολογισμού προβλέψεων	Πωλήσεις με πίστωση στη χρήση
20X2	6,00%	3.000
20X3	6,50%	4.000

Διενεργείστε τις ημερολογιακές εγγραφές που προκύπτουν από τα παραπάνω γεγονότα.

Σύγκριση Μεθόδων Ομαδικής Αξιολόγησης Προβλέψεων Επισφαλών Πελατών

- Γενικά, ο προσδιορισμός των εξόδων προβλέψεων δίνοντας έμφαση στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (μέθοδος του % επί των πωλήσεων με πίστωση) δεν θεωρείται κατάλληλος
- Ο σκοπός του λογιστικού χειρισμού των προβλέψεων επισφαλών πελατών με βάση τα ΔΛΠ είναι η εκτίμηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (cash realizable value) των απαιτήσεων (ποσό απαιτήσεων μείον ποσό που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθεί)
- Αν και η μέθοδος του % επί των πωλήσεων με πίστωση προσφέρει έναν καλύτερο συσχετισμό (matching) του εξόδου των προβλέψεων με τις πωλήσεις, το υπόλοιπο στον λογαριασμό προβλέψεων επισφαλών πελατών πιθανότατα να μην οδηγεί σε μια αξιόπιστη εκτίμηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας των απαιτήσεων
- Αυτό επιτυγχάνεται καλύτερα με τη μέθοδο του % επί των απαιτήσεων και με τις καταστάσεις ωρίμανσης απαιτήσεων (receivables' aging schedules)

Είσπραξη Αποσβεσμένων Απαιτήσεων

Αν εισπραχθούν απαιτήσεις οι οποίες είχαν διαγραφεί σε προηγούμενες χρήσεις, το σχετικό ποσό αναγνωρίζεται στα έσοδα.

Παράδειγμα 7

Η επιχείρηση Α εισπράττει στη χρήση 20X5 ποσό ύψους 200 € από τον πελάτη Χ. Η απαίτηση κατά του πελάτη Χ είχε διαγραφεί πλήρως το 20X2.

Διενεργείστε τις ημερολογιακές εγγραφές που προκύπτουν από τα παραπάνω γεγονότα.

Επίδικες Απαιτήσεις

Επίδικες απαιτήσεις είναι απαιτήσεις που δεν έχουν εισπραχθεί και για τις οποίες η επιχείρηση έχει ασκήσεις αγωγή στα δικαστήρια. Συνήθως προηγείται ο χαρακτηρισμός της απαίτησης ως επισφαλούς και μετά ως επίδικης.

Η σχετική ημερολογιακή εγγραφή θα έχει ως εξής:

Επίδικοι Πελάτες	XXX	
Επίδικος Πελάτης Α	XXX	
Πελάτες		XXX
Πελάτης Α	XXX	

Επίδικες Απαιτήσεις

Επίδικες απαιτήσεις είναι απαιτήσεις που δεν έχουν εισπραχθεί και για τις οποίες η επιχείρηση έχει ασκήσεις αγωγή στα δικαστήρια. Συνήθως προηγείται ο χαρακτηρισμός της απαίτησης ως επισφαλούς και μετά ως επίδικης.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

Βασικές έννοιες

Τα γραμμάτια εισπρακτέα διακρίνονται ως εξής:

- «**Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη**» είναι τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται στις Τράπεζες για είσπραξη.
- «**Γραμμάτια στις Τράπεζες σε εγγύηση**» είναι τα γραμμάτια που μεταβιβάζονται στις Τράπεζες σε εγγύηση.
- «**Γραμμάτια σε καθυστέρηση**» είναι οι απαιτήσεις κατά οφειλετών γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεως τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της επιχείρησης.
- «**Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους**» είναι τα γραμμάτια εισπρακτέα τα οποία μεταβιβάζονται σε τρίτους π.χ. προμηθευτές,
- «**Γραμμάτια προεξοφλημένα**» είναι τα γραμμάτια εισπρακτέα τα οποία προεξοφλούνται.

Παράδειγμα 9 (Πώληση έναντι γραμματίων)

Πωλούνται εμπορεύματα αντί 100 Ευρώ. Ο πελάτης αποδέχεται γραμμάτια ονομαστικής αξίας 120 Ευρώ. Στο τέλος της χρήσεως καταλογίζονται οι δουλευμένοι τόκοι που ανέρχονται σε 12 Ευρώ. Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

Παράδειγμα 10 (Μεταβίβαση γραμματίων στη τράπεζα για είσπραξη)

Μεταβιβάζονται στην τράπεζα για είσπραξη γραμμάτια ονομαστικής αξίας 150 €.

Σενάριο 1: Τα γραμμάτια εισπράττονται από την τράπεζα και το αντίστοιχο ποσό κατατίθεται στο λογαριασμό όψεως της επιχείρησης, ενώ η τράπεζα καταλογίζει για έξοδα ποσό 18 Ευρώ. Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

Σενάριο 2: Τα γραμμάτια λήγουν, δεν εισπράττονται και η τράπεζα τα επιστρέφει στην επιχείρηση. Η επιχείρηση προχωρεί στη διαμαρτύρηση των γραμματίων, επιβαρύνεται με αμοιβές δικηγόρου ύψους 8 Ευρώ και προσφεύγει στα δικαστήρια. Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

Παράδειγμα 11 (Προεξόφληση γραμματίων εισπρακτέων)

Η επιχείρηση προεξοφλεί γραμμάτια εισπρακτέα ονομαστικής αξίας 180 Ευρώ αντί 150 Ευρώ που κατατίθενται στο λογαριασμό καταθέσεων όψεως που τηρεί στην προεξοφλούσα τράπεζα.

(α) τα προεξοφλημένα γραμμάτια εισπράττονται με την λήξη τους

(β) Εναλλακτικά τα γραμμάτια λήγουν, δεν εισπράττονται και επιστρέφονται στην επιχείρηση

Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

Παράδειγμα 12 (Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους)

Η επιχείρηση μεταβιβάζει σε προμηθευτή γραμμάτια εισπρακτέα ονομαστικής αξίας 210 Ευρώ για εξόφληση ισόποσου χρέους.

(α) Τα μεταβιβασμένα γραμμάτια εισπράττονται με την λήξη τους

(β) Εναλλακτικά, τα μεταβιβασμένα γραμμάτια λήγουν, δεν εισπράττονται και επιστρέφονται στην επιχείρηση

Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές

Παράδειγμα 13 (Γραμμάτια στις Τράπεζες για Εγγύηση)

(α) Η επιχείρηση δίδει ως εγγύηση γραμμάτια ονομαστικής αξίας 1.000 Ευρώ για τη χορήγηση βραχυπρόθεσμου δανείου ύψους 700 Ευρώ Το δάνειο θα εξοφλείται από το προϊόν των γραμματίων.

(β) Λήγουν και εισπράττονται γραμμάτια ονομαστικής αξίας 400 Ευρώ

(γ) Η τράπεζα καταλογίζει τόκους 70 Ευρώ σε βάρος του δανείου.

(δ) Γραμμάτια ονομαστικής αξίας 120 Ευρώ λήγουν, δεν εισπράττονται και επιστρέφονται στην επιχείρηση.

(ε) Τα υπόλοιπα γραμμάτια εισπράττονται κανονικά

Διενεργείστε τις σχετικές ημερολογιακές εγγραφές